

Ziekenhuiszorg thuis? De technisch dienstverlener maakt het mede mogelijk!

Zorg buiten het ziekenhuis is prettiger voor patiënten en helpt om de ziekenhuiszorg betaalbaar en uitvoerbaar te houden. Vooral kwetsbare ouderen en mensen met chronische ziekten gaan erop vooruit als ze niet meer zo vaak de gang naar het ziekenhuis hoeven te maken. Thuis is er veel mogelijk in zorg, begeleiding en techniek, maar de ontwikkelingen gaan helaas minder snel dan zou kunnen.

Zorgen over veiligheid spelen daarbij een rol. Maar ook slechte gebruiksvriendelijkheid van technologie en achterblijvend consumentenvertrouwen dragen bij aan de vertraging. Technisch dienstverleners kunnen helpen die barrières aan te pakken, zodat mensen thuis wel de goede en veilige zorg krijgen die ze nodig hebben. Daarnaast geven technisch dienstverleners, waaronder de leden van Techniek Nederland, een onafhankelijk advies. Belangrijk, want de technische mogelijkheden zijn legio, dus is het goed om samen te kijken hoe techniek de kwaliteit van leven kan verbeteren.

Ziekenhuiszorg hoeft lang niet altijd meer in het ziekenhuis plaats te vinden. Vooral voor ouderen en mensen met een chronische aandoening is dat goed nieuws. Steeds meer eHealth-toepassingen vinden hun weg naar de huiskamer. Het scheelt nogal als je voor routinematige zorg, zoals monitoring van lichaamsfuncties, herhaalconsulten en medicatie gewoon thuis kunt blijven. Onderzoek laat zien dat revalidatie na een ingreep beter verloopt als je dat in je vertrouwde thuisomgeving doet. En ook kunnen steeds meer behandelingen technisch gezien gewoon thuis plaatsvinden. Pijnbestrijding bijvoorbeeld, of chemokuren voor kankerpatiënten. Het resultaat: meer levenskwaliteit voor patiënten, terwijl de ziekenhuizen hun schaarse capaciteit kunnen inzetten voor hun kerntaken.

Drie uitdagingen

Een mooi perspectief en goed dat we ons daar samen voor inzetten. Er is echter nog veel werk te doen. Door concentratie van acute en hoogcomplexe zorg lijkt het alsof de afstand tussen patiënt en zorglocatie groeit. Het tempo waarmee zorg naar thuis verschuift, ligt veel lager dan technologisch zou kunnen. Meer complexe zorg thuis lijkt voorlopig een zaak voor de lange termijn. Veel vernieuwende initiatieven lopen vast in de pilotfase. Voor opschaling moeten bestaande financiële en organisatorische structuren worden aangepast. Dat is vaak net een brug te ver. Om het tempo op te schroeven, moeten deze drie uitdagingen worden verbeterd:

- Veiligheid van zorg thuis.
- Bruikbaarheid van technologie.
- Het vertrouwen dat mensen in zorgtechnologie hebben.

Wat is er voor ziekenhuiszorg thuis nodig?

Veilige en aangepaste woning

Zorg thuis is zorg in een omgeving die daar niet voor is ontworpen. Het veiligheidsniveau thuis ligt uiteraard lager dan in een ziekenhuis. Denk bijvoorbeeld aan luchtbehandeling, elektrische veiligheid en brandveiligheid. Dat lagere veiligheidsniveau hoeft geen probleem te zijn. Maar dan moet

je wel precies weten hoe veilig of onveilig een woning is. Bovendien is een betrouwbare inschatting nodig van welke zorg er wel en niet thuis kan plaatsvinden. Patiënten moeten er immers op kunnen vertrouwen dat de zorg thuis van voldoende kwaliteit is en altijd beschikbaar is wanneer het moet. Dan voelen zij zich veilig bij de overstap van ziekenhuis naar thuis.

Vaak ontbreekt echter de parate kennis om de zorgbehoefte thuis snel en nauwkeurig vast te stellen. Dat is ook niet eenvoudig: vooral bij oudere patiënten heb je vaak te maken met meerdere aandoeningen en/of factoren die tegelijkertijd spelen. Dit fenomeen doet zich ook voor bij tijdelijke en/of structurele aanpassingen aan de woning bij een verminderde mobiliteit en zelfstandigheid van ouderen. Juist oudere patiënten wonen relatief vaak in oudere woningen, waar al die aspecten extra lastig liggen. Het gevolg: mensen moeten toch naar het ziekenhuis of moeten daar langer blijven, terwijl dat eigenlijk niet nodig is.

Gebruiksvriendelijker apparatuur met goede connectiviteit

Technisch kan er thuis veel. Wil apparatuur voor zorg thuis succesvol functioneren, dan moet er aan drie basisvoorwaarden worden voldaan:

- De apparatuur moet makkelijk aansluitbaar zijn op installatietechnische en elektrotechnische systemen in de woning.
- Verschillende apparaten en apps moeten makkelijk met elkaar kunnen communiceren. Bij kwetsbare ouderen en chronisch zieken lopen vaak meerdere zorgvragen door elkaar heen. Als de informatie uit die verschillende zorgtrajecten niet op elkaar is afgestemd, is de kans op fouten groter.
- Apparatuur en apps moeten makkelijk en aantrekkelijk in het gebruik zijn voor patiënten en mantelzorgers. Alleen dan kun je erop vertrouwen dat patiënten apparaten willen, kunnen en blijven gebruiken. Dat is niet vanzelfsprekend; vooral het ontwerp van gebruikersinterfaces schiet tekort. Ook spelen psychologische en sociale barrières mee. Je wilt als patiënt liever niet uitkomen voor een zorgbehoefte. Niet naar anderen, maar ook niet naar jezelf.

Betere organisatie van ziekenhuiszorg thuis

Patiënten en mantelzorgers vinden het bijzonder lastig om goede zorg thuis te regelen. Vaak moeten ze dat zelf met alle betrokken partijen organiseren: met het ziekenhuis en de wijkverpleging; met de zorgverzekeraar, over vergoeding van hulpmiddelen en diensten; met de gemeente, over bijvoorbeeld WMO-hulp; en met leveranciers en installateurs. Daarbij maken patiënten zich ook nog zorgen over de betaalbaarheid van woningaanpassingen, of ze ervaren drempels in het contact met hun verhuurder. Het is niet vreemd dat veel mensen er als een berg tegenop zien.

Wat levert ziekenhuiszorg thuis op?

Waarom moeten we tijd, geld en commitment investeren in ziekenhuiszorg thuis? Er valt voor ouderen en chronisch zieken veel te winnen. Vooral als we op tijd beginnen en ons richten op de grote groep ouderen die al zorgvragen heeft, maar nog redelijk actief en handelingsvaardig is.

Ziekenhuisopnames vormen een groot risico op blijvende gezondheidsschade en afhankelijkheid. Zorg thuis, of dichtbij huis, leidt in veel gevallen tot betere uitkomsten. Hier is overtuigend onderzoek naar gedaan bij functiegerichte revalidatie na een ingreep. Het niet langer steeds weer naar het ziekenhuis moeten, draagt bij aan de levenskwaliteit; dit past goed bij het concept 'positieve gezondheid' dat in de zorg aan chronisch zieken en kwetsbare ouderen steeds belangrijker wordt.

Tenslotte is ook sociale participatie met deze ontwikkeling geholpen: zorg thuis kan bijvoorbeeld voor jongere chronisch zieken de afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen.

De gezamenlijke kern in al die verbeteringen is dat mensen kunnen kiezen voor zorg die past bij hun levensstijl en mogelijkheden. Zorg thuis moet dan ook geen korset worden waar elke patiënt in wordt geperst. Bewust kiezen voor onderzoek of behandeling in het ziekenhuis is ook een legitieme keuze.

Hoe kunnen technisch dienstverleners helpen?

Technisch dienstverleners kunnen in verschillende rollen helpen om ziekenhuiszorg thuis vaker, beter en veiliger mogelijk te maken.

Onderzoek, analyse en advies

Als inhoudelijk expert en adviseur kunnen technisch dienstverleners burgers en zorgaanbieders helpen bij het snel in kaart brengen of een woning geschikt is voor zorg thuis. Ook kunnen ze inzicht geven in de aanpassingen die nodig zijn om knelpunten in huis aan te pakken. Technisch dienstverleners doen steeds meer ervaring op met het geschikt maken van woningen voor het langer zelfstandig thuis wonen van kwetsbare ouderen. Een prima springplank om ook voor ziekenhuiszorg thuis doelgericht te adviseren. In combinatie met specialistische kennis van installaties, technologie en ICT geven programma's van eisen en checklists voor omgevings-eisen snel inzicht of zorg thuis voor een specifieke patiënt mogelijk is met welke aanpassingen en tegen welke kosten. Een veilig gevoel.

Leveren, plaatsen, afstemmen en instrueren

Technisch dienstverleners adviseren niet alleen, ze leveren en plaatsen ook zelf apparatuur en installaties. Ze zijn op de hoogte van de laatste ontwikkelingen, onderscheiden nuttige nieuwigheden van hypes en leveren maatwerk om apparatuur optimaal thuis te laten functioneren; altijd in

combinatie met de installatietechniek en andere apparatuur die in de woning aanwezig is, zoals ICT, datacommunicatie, toezichthoudende domotica en sensornetwerken.

Gebruikers trainen

Technisch dienstverleners kennen de woningen en de technische apparatuur, maar ook de bewoners. Bedrijven uit de branche werken bij de mensen thuis en hebben direct contact met de eindgebruikers. Ze weten welke ondersteuning mensen nodig hebben om apparatuur, zoals bijvoorbeeld slimme thermostaten, te kunnen en willen gebruiken. Die ervaring zetten ze in om ook bij zorg thuis te bekijken of een specifieke oplossing haalbaar is. Daarbij geven ze informatie over juist en veilig gebruik van technologie in de vorm van een demonstratie met heldere uitleg (persoonlijk of online) of door het uitreiken van foldermateriaal.